

OPUS CHRISTI ET ECCLESIAE

nr 2 (2023)

BIULETYN LITURGICZNY DIECEZJI GLIWICKIEJ

Biuletyn wydawany przez Komisję ds. Liturgii i Muzyki Kościelnej Diecezji Gliwickiej

Redaktorzy: ks. Adam Kozak (przewodniczący Komisji), ks. Sławomir Madajewski (członek Komisji)

W tym numerze „Biuletynu” zamieszczamy:

1. Nowe teksty liturgiczne na święto Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła.
2. Zasady odnośnie do celebrowania mszy św. roratniej.
3. Przypomnienie norm obowiązujących przy użyciu formularzy mszy okolicznościowych.
4. Przypomnienie dotyczące muzyki świeckiej w liturgii.
5. Wyjaśnienie dotyczące używania dzwonów i dzwonków podczas hymnu *Te Deum*.
6. Zasady wymieniania imienia biskupa w modlitwie eucharystycznej.
7. Przypomnienie o sposobie przyjmowania Komunii świętej przez wiernych.
8. Kwestia dotycząca Mszy św. z udzielaniem I Komunii świętej.
9. Treść modlitwy „Za Żydów” w liturgii Wielkiego Piątku.

Redaktorzy:

ks. Adam Kozak, przewodniczący Komisji
ks. Sławomir Madajewski, członek Komisji

Komisja zachęca do włączenia się w przygotowanie, promocję i przeprowadzenie zapowiedzianego przez biskupa gliwickiego na 2024 rok Diecezjalnego Kongresu Eucharystycznego, który ma na celu umocnienie więzi z Chrystusem, wiary w Jego realną obecność w Eucharystii oraz odnowienie wspólnoty. Warto w tym kontekście, w perspektywie zbliżającej się Uroczystości Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej, rozważyć możliwość wygłoszenia krótkich homilii przy każdym z czterech ołtarzy podczas procesji, do czego zachęcają rubryki w księgach.

1. Nowe teksty liturgiczne na święto Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła

KONGREGACJA NP. KULTU BOŻEGO
I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

Prot. N. 505/18

DLA POLSKI

Na prośbę Jego Ekscelencji Stanisława Gądeckiego, Arcybiskupa Poznańskiego i Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski, wyrażoną w liście z dnia 13 listopada 2018 roku, mocą uprawnień udzielonych tej Kongregacji przez Papieża FRANCISZKA, chętnie potwierdzamy polski przekład dodatków do ksiąg liturgicznych Obrządku Rzymskiego na święto Najświętszej Maryi Panny Matki Kościoła, poniedziałek po Zesłaniu Ducha Świętego, umieszczony w załączonym egzemplarzu.

W tekście drukowanym należy umieścić wzmiankę o udzielonym potwierdzeniu Stolicy Apostolskiej. Bez względu na jakiegokolwiek przeciwne rozporządzenia.

W siedzibie Kongregacji np. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, dnia 29 października 2020 roku.

Robert Kard. Sarah
Prefekt
+ Artur Roche
Arcybiskup Sekretarz

Święto Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła
– teksty potwierdzone przez Kongregację (2020)

Kalendarz

MAJ

Poniedziałek po Niedzieli Zesłania Ducha Świętego
Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła
Święto

Formularz mszalny

Msza o Najświętszej Maryi Pannie Matce Kościoła (MR s. 73'-74' lub ZMNMP, nr 25; Prefacja nr 57, Mszał polski, s. 74*.)

Pierwsze czytanie

Rdz 3,9-15.20 «Matka wszystkich żyjących»

albo:

Dz 1,12-14: «Apostołowie trwali na modlitwie z Maryją, Matką Jezusa»

Psalm responsoryjny

Ps 87 (86), 1-2. 3 i 5. 6-7

Refren: Głoszą o Tobie rzeczy pełne chwały.

Śpiew przed Ewangelią

Aklamacja: Alleluja, alleluja, alleluja.

Szczśliwa Dziewico, która porodziłaś Pana, błogosławiona Matko Kościoła, Ty strzeżesz w nas Ducha Twojego Syna, Jezusa Chrystusa.

Ewangelia

J 19, 25-34: «Oto syn Twój. Oto Matka twoja.»

Liturgia Godzin

Poniedziałek po Niedzieli Zesłania Ducha Świętego

Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła Święto

Najświętszej Maryi Pannie przysługuje tytuł Matki Kościoła, ponieważ Ona zrodziła Chrystusa, Głowę Kościoła i została Matką odkupionych, zanim Jej Syn na krzyżu oddał ducha. Święty Paweł VI uroczystie potwierdził to zawołanie w przemówieniu do Ojców Soboru Watykańskiego II, wygłoszonym dnia 21 listopada 1964 r., i postanowił, aby «odtąd cały lud chrześcijański oddawał Matce Bożej pod tym właśnie najmiłszym imieniem jeszcze większą cześć».

Teksty wspólne o Najświętszej Maryi Pannie, t. III, z wyjątkiem:

Godzina czytań

Hymn

Śpiewaj, Kościele, z radosnym zapalem...

(NMP Matki Kościoła, Godzina czytań, Liturgia Godzin, t. III, s. 1208)

albo:

Dziewico, Matko i Córo...

(Wspomnienie NMP w sobotę, drugi hymn Godziny czytań, Liturgia godzin, t. III, s. 1433)

II czytanie

Z przemówienia św. Pawła VI, papieża, na zakończenie III sesji Soboru Watykańskiego II (21 listopada 1964: AAS 56 [1964], s. 1015-1016)

Maryja Matka Kościoła

Rozważając głębokie związki, łączące Maryję i Kościół, ku chwale błogosławionej Dziewicy oraz dla naszej pociechy ogłaszamy Najświętszą Maryję Pannę Matką Kościoła, czyli całego ludu chrześcijańskiego, zarówno wiernych, jak i pasterzy, którzy nazywają Ją swoją Matką najmiłszą. Postanawiamy również, aby odtąd cały lud chrześcijański oddawał Matce Bożej pod tym właśnie najmiłszym imieniem jeszcze większą cześć i do Niej zanosił swe prośby. Czcigodni Bracia, chodzi tu o tytuł, który nie jest obcy chrześcijańskiej pobożności. W rzeczywistości wierni i Kościół powszechny najchętniej nazywają Maryję najwłaściwszym dla Niej imieniem Matki. Ten tytuł należy bowiem do istoty pobożności maryjnej, ponieważ jest mocno zakorzeniony w tej właśnie godności, jaką Maryja otrzymała, stając się Matką Wcielonego Słowa Bożego. Jak bowiem Boskie Macierzyństwo jest przyczyną wyjątkowego związku Maryi z Chrystusem oraz Jej obecności w dokonanym przez Chrystusa dziele zbawienia ludzi, podobnie z Jej Boskiego Macierzyństwa przede wszystkim pochodzą te związki, jakie istnieją między Maryją a Kościołem. Maryja bowiem jest Matką Chrystusa, który – przyjąwszy ludzką naturę w Jej dziewiczym łonie – złączył jednocześnie ze sobą jako z Głową swe Mistyczne Ciało, którym jest Kościół. Dlatego Maryję, Matkę Chrystusa, należy uważać również za Matkę wszystkich wiernych i wszystkich pasterzy, czyli Kościoła. Z tego powodu również my, chociaż niegodni i słabi, zwracamy ku Niej oczy z ufnością serca i dziecięcą miłością. Ta, która niegdyś dała nam Jezusa, źródło największych łask, nie może nie udzielać Kościołowi swojej macierzyńskiej pomocy, zwłaszcza w czasach, w których Chrystusowa Oblubienica usiłuje spełniać swe zbawcze zadania ze szczególną gorliwością. Te właśnie ścisłe więzi, jakie

łączą naszą Matkę w niebie z całą ludzkością, skłaniają Nas do wzmożenia i jeszcze większego utwierdzenia naszej ufności. Chociaż Maryja otrzymała od Boga najcenniejsze i najwspanialsze dary, które uczyniły Ją godną Matką Słowa Wcielonego, to jednak jest nam Ona szczególnie bliska. Jest, jak i my, córką Adama, dlatego również i naszą Siostrą, ponieważ posiada wspólną nam wszystkim naturę ludzką. Została Ona wprawdzie zachowana od zmyślenia pierworodnej ze względu na przyszłe zasługi Chrystusa, ale też sama swą wzorową, doskonałą wiarą pomnożyła otrzymane od Boga dary, i to w takim stopniu, iż zasłużyła sobie na przekazany przez Ewangelię tytuł: „Błogosławiona, która uwierzyła”. W swym ziemskim życiu stała się Ona doskonałym wzorem ucznia Chrystusowego, była zwierciadłem wszelkich cnót, a swym postępowaniem wyrażała w pełni te błogosławieństwa, jakie obwieścił Jezus Chrystus. To sprawia, że Kościół powszechny, rozwijając bogactwo form swego życia i gorliwego działania, znajduje w Bogarodzicy Dziewicy najwspanialszy przykład doskonałego naśladowania Chrystusa.

Responsorium: por. Łk 1, 35

W. Duch Święty zstąpił na Maryję: * Moc Najwyższego okryła Ją cieniem.

K. Ponownie Duch Święty napełnił Ją, gdy współcierpiała z Synem jako Matka odkupionych. * Moc Najwyższego.

Modlitwa jak w Jutrzni.

Jutrznia

Hymn

Maryjo, czysta Dziewico... (*NMP Matki Kościoła, Liturgia godzin, t. III, s. 1209*)

Ant. do pieśni Zachariasza

Uczniowie trwali jednomyślnie na modlitwie, * razem z Maryją, Matką Jezusa.

Modlitwa

Boże, miłosierny Ojcze, Twój Syn przybity do krzyża ustanowił swoją Rodzicielkę, Najświętszą Maryję Pannę, naszą Matką, † spraw, aby dzięki wstawiennictwu miłującej Matki Twój Kościół wzrastał, radował się świętością swoich dzieci * i pociągał do siebie wszystkie narody. Przez naszego Pana.

Nieszpory

Hymn

1. Panno i Kościoła Matko,
Wiekuista bramo chwały,
Bądź nam drogą ocalenia
U Ojca i Twego Syna.

2. Pełna chwały Matko Boga,
Twój Syn z Ojcem równy w Bóstwie,
Uproś więc u Niego łaskę,
Tym, co Ciebie noszą w sercu.

3. Gwiazdo morza, Boże światło,
Róźdźko święta, Matko Króla,
Proś, niech Ojciec z Twoim Synem,
Poślą do nas swego Ducha.

4. Panno święta i łaskawa,
Panno słodka, o Maryjo,
Zanieś nasze prośby Bogu,
Który z Ciebie się narodził.

5. Błagaj Jednorodzonego,
Za nas ukrzyżowanego,
Biczem, cierniem męczonego,
Gorzką żółcią pojonego.

6. Matko Króla najwyższego,
Bramo jasna wzniosłych niebios,
Pochyl się nad naszą nędzą,
Wzdychaniami, łzami pełną.

7. Chwała Ojcu i Duchowi,
Twemu chwała też Synowi,
Który w Tobie Kościołowi
dał błogosławioną Matkę. Amen.

Albo:

Hymn „Witaj, Gwiazdo morza” (*Teksty wspólne o NMP, II Nieszpory, Liturgia godzin, t. III, s. 1425-1426*)

Ant. do Pieśni Maryi

Rzekł Pan do swojej Matki: * Niewiasto, oto syn Twój; / a do ucznia: Oto Matka twoja.

Modlitwa jak w Jutrzni.

Martyrologium Romanum

11. Poniedziałek po Niedzieli Zesłania Ducha Świętego

Święto (uroczystość) Najświętszej Maryi Panny, Matki Kościoła, którą Chrystus powierzył swoim uczniom, aby trwając na modlitwie do Ducha Świętego, wspólnie głosili Ewangelię.

2. Zasady odnośnie do Mszy św. roratniej

Działając na podstawie np. 6 Statutu Diecezjalnej Komisji np. Liturgii i Muzyki Kościelnej, przypomina się zasady odnośnie do Mszy roratniej:

1) w okresie Adwentu codziennie, za wyjątkiem niedzieli i uroczystości, może być sprawowana jedna Msza wotywna o NMP – do 16 grudnia włącznie stosuje się formularz Mszy o NMP w Adwencie (MR, s.9’); prefacja 4 o NMP (nr 58) lub 2 prefacja adwentowa (nr 2) albo ze Zbioru Mszy o NMP nr 1-3 (s. 29-37), prefacja własna dla każdego formularza, czytania z dnia. Od 17 do 24 grudnia używa się wyłącznie formularzy przewidzianych na te dni w Mszałe, prefacja 2 adwentowa, czytania z dnia (można zachować kolor liturgiczny biały);

2) zgodnie z posoborowym prawodawstwem liturgicznym hymnu „Gloria” nie śpiewa się z zasady podczas Mszy wotywnych. Ponadto hymnu tego nie wykonuje się w niedziele Adwentu (OWMR 53), aby w pełni zabrzmiał on podczas uroczystości Narodzenia Pańskiego, jako śpiew anielski ogłaszający narodziny Zbawiciela. Wprawdzie Konferencja Episkopatu Polski 31.03.1971 r. dopuściła – ze względu na

przedsoborową tradycję – wykonywanie hymnu „Gloria” podczas Mszy roratniej, to jednak teologia adwentu wskazuje, że jest to czas oczekiwania, a nie spełnienia, dlatego w czasie Mszy tego okresu, również roratnich, nie należy stosować tego hymnu, aby wyraźnie wybrzmiał charakter adwentowego oczekiwania;

3) zwyczaj wygaszania świateł dla uwypuklenia blasku lampionów, obecny dotąd w wielu parafiach od początku liturgii roratniej aż do hymnu „Gloria”, można zachować w czasie procesji na wejście, która może przejść dłuższą drogą, a następnie, po przybyciu celebransa do miejsca przewodniczenia, zapala się światło w kościele;

4) można zachować niekiedy zwyczaj śpiewania graduatu „Tollite portas” („Podnieście w górę bramy”, DN 340.2), nie należy jednak całkowicie rezygnować z wykonywania psalmu responsoryjnego, właściwego dla poszczególnych dni Adwentu;

5) obowiązujące zasady doboru śpiewów podczas Mszy świętej nie dopuszczają stosowania podczas „Rorat”, jak w czasie każdej liturgii, śpiewów pozaliturgicznych, w tym także piosenek proponowanych przez różne pomoce duszpasterskie. „Piosenki roratnie” mogą być śpiewane ze względów duszpasterskich wyłącznie przed rozpoczęciem lub po zakończeniu liturgii.

3. Przypomnienie norm obowiązujących przy użyciu formularzy mszy okolicznościowych.

Działając na podstawie np. 6 g *Statutu Diecezjalnej Komisji do spraw Liturgii i Muzyki Kościelnej* przypomina się **normy obowiązujące przy użyciu formularzy mszy okolicznościowych**, przez które rozumie się msze wotywny, msze w różnych potrzebach i msze obrzędowe (z wyjątkami podanymi w samych obrzędach). Poniższych norm, jako obowiązujących, należy przestrzegać na terenie diecezji gliwickiej:

1. Należy pamiętać, że zachodzą pewne różnice odnośnie do koloru liturgicznego między mszami obrzędowymi (kolor przewidziany dla danej Mszy albo biały lub świąteczny – zob. OWMR 347. Wyrażenie „kolor świąteczny” w rozumieniu instrukcji „Redemptionis sacramentum” nr 124 oznacza kolor złoty lub srebrny, ewentualnie „inny kolor” – por. OWMR 346g, ale pod warunkiem, że używa się szat historycznych dużej wartości), w różnych potrzebach (kolor dnia lub okresu, albo fioletowy, jeżeli msza ma charakter pokutny – OWMR 347) i wotywnych (kolor odpowiedni dla danej Mszy albo kolor dnia lub okresu liturgicznego – OWMR 347).

2. Odnośnie do mszy wotywnych należy pamiętać, że według OWMR 369 msze te powinny być sprawowane niezbyt często, to jest, gdy wymaga tego potrzeba. To oznacza, że sprawowanie ich za każdym razem, kiedy przepisy na to pozwalają (np. codziennie w jakimś tygodniu zwykłym), jest niezgodne z myślą Kościoła, ponieważ zakłóca się przez to rytm wspólnotowego przeżywania roku liturgicznego w Kościele.

3. Tabela z Ceremoniału Biskupów

Tabela mszy obrzędowych, w różnych potrzebach, wotywnych i za zmarłych

Tabela jest normą ogólną, dlatego poszczególne księgi liturgiczne podają wyjątki, np. *Msza na poświęcenie kościoła* ma taką rangę, że zakaz jej użycia ogranicza się do najważniejszych dni roku: Triduum Paschalne, Narodzenie Pańskie, Objawienie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zesłanie Ducha Świętego, Środa Popielcowa, dni Wielkiego Tygodnia oraz Dzień Zaduszny. To oznacza, że księga liturgiczna łagodzi ogólny zakaz mszy z tej rodziny w przypadku mszy na poświęcenie kościoła i dopuszcza jej użycie w inne dni, normalnie ogarnięte zakazem.

Oznaczenia:

V1 Msze obrzędowe oraz Msze w różnych potrzebach i Msze wotywny, które gdy zajdzie jakaś poważniejsza potrzeba lub wymaga tego dobro wiernych sprawuje się na polecenie lub za zgodą biskupa diecezjalnego (OWMR, 372, 374).

V2 Msze w różnych potrzebach i wotywny, które sprawuje się, gdy wymaga tego prawdziwa potrzeba lub dobro wiernych, o czym decyduje rektor kościoła lub sam celebrans (OWMR 376).

V3 Msze w różnych potrzebach i wotywny, dobierane zgodnie z pobożnością wiernych przez samego celebransa (OWMR 373, 375).

D1 Msze pogrzebowe (OWMR 380).

D2 Msze za zmarłych: po otrzymaniu wiadomości o zgonie, z okazji ostatecznego pogrzebania zmarłego i w pierwszą rocznicę śmierci (OWMR 381).

D3 Msze «codzienne» za zmarłych (OWMR nr 381).

+ dozwolone

– zabronione

1. Triduum Paschalne i Wielki Czwartek	V1 – D1 –
2. Niedziele Adwentu, Wielkiego Postu oraz okresu Wielkanocy	V1 – D1 –
3. Uroczystości nakazane	V1 – D1 –
4. Uroczystości nienakazane oraz Wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych	V1 – D1 + D2 –
5. Środa Popielcowa, Wielki Poniedziałek, Wielki Wtorek i Wielka Środa	V1 – D1 + D2 –
6. Dni oktawy Wielkanocy	V1 – D1 + D2 –
7. Niedziele okresu Narodzenia Pańskiego i niedziele zwykłe	V1 + V2 – D1 + D2 –
8. Święta	V1 + V2 – D1 + D2 –
9. Dni powszednie Adwentu (od 17 do 24 grudnia włącznie)	V1 + V2 – D1 + D2 + D3 –
10. Dni oktawy Narodzenia Pańskiego	V1 + V2 – D1 + D2 + D3 –
11. Dni powszednie Wielkiego Postu	V1 + V2 – D1 + D2 + D3 –
12. Wspomnienia obowiązkowe	V1 + V2 + V3 – D1 + D2 + D3 –
13. Dni powszednie Adwentu (do 16 grudnia włącznie)	V1 + V2 + V3 – D1 + D2 + D3 –
14. Dni powszednie okresu Narodzenia Pańskiego (po 2 stycznia)	V1 + V2 + V3 – D1 + D2 + D3 –
15. Dni powszednie okresu Wielkanocy	V1 + V2 + V3 – D1 + D2 + D3 –
16. Dni powszednie okresu zwykłego	V1 + V2 + V3 + D1 + D2 + D3

4. Wyjątki i ograniczenia dla Mszy obrzędowych

OWMR 372 stwierdza, że oprócz norm ogólnych co do mszy obrzędowych „należy zachować przepisy podane w rytuale lub w samych formularzach mszalnych.” W poniższym zestawieniu zostają przedstawione wyjątki i ograniczenia względem głównej reguły. Znajdują się one w poszczególnych księgach Pontyfikału i Rytuału oraz w Mszałe. Zestawienie nie bierze pod uwagę mszy pogrzebowych, które w tabeli Ceremoniału są wystarczająco dobrze opisane.

Chrzest

niedziele Adwentu, Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego	W I Niedzielę Wielkiego Postu dozwolona msza obrzędowa „Msza na wybór katechumenów” (MRP s. 64”, zob. OCWD n. 61, s. 38). W III, IV i V Niedzielę Wielkiego Postu dozwolona „Msza w czasie skrutyniów” (MRP s. 65”, zob. OCWD n. 160 s. 74, n. 167 s. 79, n. 174 s. 84).
Uroczystości	Podczas chrztu dzieci można użyć jednego czytania obrzędowego (OCD n. 29 s. 30).

Małżeństwo

Triduum Paschalne	<u>Uwaga</u> : zakaz użycia nawet jednego czytania obrzędowego jest tylko w mszałe polskim (rubryka MRP s.78”); brak takiego zakazu w łacińskiej księdze oraz łacińskim MR 2008.
Niedziele Adwentu, Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego	Można użyć jednego czytania obrzędowego. Należy użyć błogosławieństwa małżonków i błogosławieństwa końcowego. Zob. rubryka MRP s. 78”.
Uroczystości	Można użyć jednego czytania obrzędowego w uroczystości nieobowiązujące: Niepokalane Poczęcie (8.12), św. Józefa (19.03), św. Apostołów Piotra i Pawła (29.06). W inne uroczystości nie wolno zmieniać nawet jednego czytania (uwaga: brak ograniczenia dot. Czytań w księgach łacińskich). Należy użyć błogosławieństwa małżonków i błogosławieństwa końcowego (rubryka MRP s. 78”).
Oktawa Wielkanocy	Można użyć jednego czytania obrzędowego. Należy użyć błogosławieństwa małżonków i błogosławieństwa końcowego (OSM n. 34, s. 20).
Wspomnienie Wszystkich Wernych Zmarłych	Można użyć jednego czytania obrzędowego. Należy użyć błogosławieństwa małżonków i błogosławieństwa końcowego (OSM n. 34, s. 20).
Środa Popielcowa	Można użyć jednego czytania obrzędowego. Należy użyć błogosławieństwa małżonków i błogosławieństwa końcowego (OSM n. 34, s. 20).
Wielki Tydzień	Można użyć jednego czytania obrzędowego. Należy użyć błogosławieństwa małżonków i błogosławieństwa końcowego (OSM n. 34, s. 20).
Niedziele okresu Narodzenia Pańskiego i niedziele zwykłe	<u>Ograniczenie</u> : msza obrzędowa dozwolona, jeśli nie uczestniczy wspólnota parafialna (OSM n. 34, s. 20, zob. rubryka MRP s. 78”).

Święcenia

Święta	<u>Ograniczenie</u> : we wszystkie święta dozwolona tylko Msza święceń prezbiteratu / diakonatu. W święta Apostołów zakaz użycia formularza i czytań ze święceń biskupich (OŚ, n. 342 s. 259). <u>Uwaga</u> : w polskim
--------	---

	Mszale nie rozróżnia się kwestii świąt Apostołów na stopnie święceń – należy uważać to za przeoczenie (MRP s. 74”).
--	---

Profesja zakonna

Triduum Paschalne	Można użyć formuły własnej w ME i błogosławieństwa końcowego (OPZ n. 9, s. 11-12).
Niedziele Adwentu, Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego	Można użyć formuły własnej w ME i błogosławieństwa końcowego (OPZ n. 9, s. 11-12).
Uroczystości	Można użyć formuły własnej w ME i błogosławieństwa końcowego (OPZ n. 9, s. 11-12). Można wybrać jedno czytanie z mszy obrzędowej w uroczystości nienakazane: Niepokalanego Poczęcia (8.12), św. Józefa (19.03), św. Ap. Piotra i Pawła (29.06). W inne uroczystości nie wolno zmieniać nawet czytań. Zob. łac. OPR nr 10 s. 9 (uwaga: w wydaniu polskim jest błędna rubryka typu „kopiuj-wklej” z punktu 9).
Oktawa Wielkanocy	Można użyć formuły własnej w ME i błogosławieństwa końcowego (OPZ n. 9, s. 11-12).
Wspomnienie Wszystkich Wiernych Zmarłych	Można użyć formuły własnej w ME i błogosławieństwa końcowego (OPZ n. 9, s. 11-12).
Środa Popielcowa	Można użyć formuły własnej w ME i błogosławieństwa końcowego (OPZ n. 9, s. 11-12).
Wielki Tydzień	Można użyć formuły własnej w ME i błogosławieństwa końcowego (OPZ n. 9, s. 11-12).
Niedziele okresu Narodzenia Pańskiego i niedziele zwykłe	<u>Ograniczenie:</u> wg księgi łacińskiej niedozwolony formularz na odnowienie profesji (łac. OPR Appendix s. 117). W księdze polskiej brak tego ograniczenia (należy uważać to za przeoczenie, zob. OPZ s. 49 i 94). Pozostałe formularze (profesja wieczysta i czasowa) dozwolone.
Święta	<u>Ograniczenie:</u> wg księgi łacińskiej niedozwolony formularz na odnowienie profesji (łac. OPR Appendix s. 117). W księdze polskiej brak tego ograniczenia (należy uważać to za przeoczenie, zob. OPZ s. 49 i 94). Pozostałe formularze (profesja wieczysta i czasowa) dozwolone.
Dni powszednie Adwentu (od 17 do 24 grudnia włącznie)	<u>Ograniczenie:</u> wg księgi łacińskiej niedozwolony formularz na odnowienie profesji (łac. OPR Appendix s. 117). W księdze polskiej brak tego ograniczenia (należy uważać to za przeoczenie, zob. OPZ s. 49 i 94). Pozostałe formularze (profesja wieczysta i czasowa) dozwolone.
Dni powszednie Wielkiego Postu	<u>Ograniczenie:</u> wg księgi łacińskiej niedozwolony formularz na odnowienie profesji (łac. OPR Appendix s. 117). W księdze polskiej brak tego ograniczenia (należy uważać to za przeoczenie, zob. OPZ s. 49 i 94). Pozostałe formularze (profesja wieczysta i czasowa) dozwolone.

Konsekracja dziewic

Niedziele Adwentu, Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego	Można użyć wzmianki w ME i końcowego błogosławieństwa (OKD n. 8 s. 11-12). Można wziąć jedno czytanie obrzędowe (OKD n. 9 s. 12).
Uroczystości	Można użyć wzmianki w ME i końcowego błogosławieństwa (OKD n. 8 s. 11-12). Można wziąć jedno czytanie obrzędowe w uroczystości nienakazane: Niepokalane Poczęcie (8.12), św. Józefa (19.03), św. Apostołów Piotra i Pawła (29.06), zob. OKD n. 9 s. 12.

Poświęcenie kościoła / ołtarza

dzień liturgiczny	Obrzędy poświęcenia kościoła	Obrzędy poświęcenia ołtarza
Niedziele Adwentu, Wielkiego Postu i Okresu Wielkanocnego		Obowiązuje użycie mszy z niedzieli, natomiast należy odmówić modlitwę nad darami oraz prefację poświęcenia ołtarza (OPK n. 15 s. 121).
Uroczystości	Zakaz obowiązuje tylko w niektóre uroczystości: Narodzenie Pańskie, Objawienie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zesłanie Ducha Świętego. Pozostałe uroczystości nie zostały wymienione, czyli domniemywa się zawieszenie zakazu: <u>można użyć mszy obrzędowej</u> .	Użycie mszy własnej obowiązuje tylko w wymienione uroczystości: Narodzenie Pańskie, Objawienie Pańskie, Wniebowstąpienie Pańskie, Zesłanie Ducha Świętego, przy czym należy odmówić modlitwę nad darami oraz prefację z poświęcenia ołtarza (OPK n. 15 s. 121). W pozostałe uroczystości domniemywa się zawieszenie zakazu: <u>można użyć mszy obrzędowej</u> .

Pozostałe księgi

W pozostałych mszach obrzędowych (bierzmowanie, przy udzielaniu Wiatyku, oraz przy błogosławieństwie opata i ksieni) obowiązują normy ogólne.

Skróty:

MR 2008: *Missale Romanum*, Ed. Typica III, Typis Polyglottis Vaticanis 2008

MRP: *Mszal rzymski dla diecezji polskich*, Pallottinum, Poznań 2012

OCD: *Obrzędy chrztu dzieci*, wyd. trzecie zmienione, Księgarnia Św. Jacka, Katowice 2015

OCWD: *Obrzędy chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych*, Księgarnia Św. Jacka, Katowice 1988

ODE: *Ordo dedicationis ecclesiae et altaris*, Ed. Typica, Typis Polyglottis Vaticanis 1977

OKD: *Obrzędy konsekracji dziewic*, Księgarnia Św. Jacka, Katowice

OPK: *Obrzędy poświęcenia kościoła i ołtarza*, Księgarnia Św. Jacka, Katowice 2012

OPR: *Ordo professionis religiosae*, Ed. Typica, Typis Polyglottis Vaticanis 1970

OPZ: *Obrzędy profesji zakonnej*, Księgarnia Św. Jacka, Katowice 2015

OSM: *Obrzędy sakramentu małżeństwa*, wyd. 3, Księgarnia Św. Jacka, Katowice 2011

OŚ: *Obrzędy święceń biskupa, prezbitera i diakonów*, wyd. 2, Księgarnia Św. Jacka, Katowice 1999

4. O muzyce świeckiej w liturgii

Przypomina się, że w liturgii nie można wykonywać żadnej muzyki świeckiej, nawet jeśli świecka melodia została opatrzona religijnym tekstem. Zakaz ten dotyczy również śpiewania podczas liturgii – najczęściej po modlitwie po komunii – życzeń, np. „Życzymy ,życzymy”, co w niektórych parafiach zaczyna przybierać formę „niepamiętnej tradycji”. Duszpasterze mają obowiązek przeciwstawienia się takim praktykom. Również niedozwolone jest wykonywanie sygnałów instrumentalnych podczas przeistoczenia (taką praktykę przewiduje jedynie Ceremoniał wojskowy).

5. O używaniu dzwonów i dzwonek podczas hymnu *Te Deum*

Odnosząc się do pytania: "czy podczas hymnu *Te Deum* można używać dzwonów i dzwonek?" prezentujemy odpowiedź, którą sformułował ks. dr Stanisław Szczepaniec, konsultor Komisji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów Konferencji Episkopatu Polski, a która została opublikowana w biuletynie tejże Komisji "Anamnesis" (nr 95, str. 86):

Dzwony i dzwonek są często stosowane w czasie śpiewu „*Te Deum*”, gdy ten śpiew rozpoczyna się w czasie procesji eucharystycznej wokół kościoła. Dzwony i dzwonek jednak milkną, gdy procesja dojdzie już do ołtarza. **Jeśli śpiew „*Te Deum*” jest wykonywany po Komunii świętej nie stosuje się dzwonek, a tym bardziej dzwonów.** OWMR mówi o dzwonekach tylko w numerze 150: „Jeśli okoliczności za tym przemawiają, krótko przed konsekracją ministrant dzwonekiem daje znak wiernym. Podobnie dzwoni zgodnie z miejscowym zwyczajem, gdy kapłan ukazuje wiernym święte postacie”. Te wskazania są w parafiach rozszerzone na dzwonek przy obrzędach Komunii Świętej. Zawsze jednak stosowanie dzwonek jest związane z aktami czci wobec Najświętszego Sakramentu. Wyjątkiem jest śpiew „*Gloria*” podczas Mszy Wieczerzy Pańskiej i Wigilii Paschalnej. Wtedy jednak motywem nie jest podkreślenie śpiewu „*Gloria*”, lecz wskazanie na „czas milczenia dzwonów” i „czas powrotu do dzwonek”. **Nie wydaje się słuszne poszerzanie stosowania dzwonek na czas śpiewu „*Te Deum*”.**

6. Imię biskupa w modlitwie eucharystycznej

Dnia 13 maja 2022 roku Kongregacja ds. Kultu Bożego przesłała do Przewodniczącego Konferencji Episkopatu Polski odpowiedź na pytania dotyczące wymawiania imienia biskupa w modlitwie eucharystycznej. Pismo potwierdza przepisy zawarte w Ogólnym Wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego, nr 149. Podkreślono, że wymienianie imienia biskupa ma charakter eklezjologiczny, a nie grzecznościowy czy okazjonalny. Zawsze zatem należy wymienić imię biskupa diecezjalnego (lub osobę zrównaną z nim w prawie, jeśli nie ma biskupa diecezjalnego, np. administratora apostolskiego), nie wymienia się natomiast imiennie biskupa przewodniczącego liturgii, jeśli nie jest biskupem miejsca (np. biskupa seniora). Nie stosuje się formuły: "z obecnym wśród nas biskupem N."

W przypadku naszej diecezji, jeśli liturgii przewodniczy biskup pomocniczy lub jeśli celebrans chce wspomnieć imię biskupa pomocniczego, stosuje się następującą formułę: "z naszym biskupem Sławomirem i z biskupem Andrzejem". Taka formuła jest zawsze dozwolona. Nie wymienia się natomiast imion biskupów seniorów. W przypadku, gdyby diecezja miała kilku biskupów pomocniczych, mówi się: "z naszym biskupem N., jego biskupami współpracownikami" (nie wymienia się imion, ani nie mówi się już: z jego biskupami pomocniczymi).

W przypadku sprawowania Mszy poza diecezją ale dla grupy wiernych z diecezji, np. podczas pielgrzymki parafialnej czy diecezjalnej, można zastosować formułę: "z naszym biskupem Sławomirem i z biskupem tutejszego Kościoła N." (nie mówi się np. z biskupem Kościoła Katowickiego Wiktorem, tylko z biskupem tutejszego Kościoła Wiktorem) albo tylko - zgodnie z normą - wymienić imię biskupa danego miejsca.

W tym kontekście przypomina się również zasadę, że na katedrze biskupa diecezjalnego, zarezerwowanej wyłącznie dla niego, zasiada tylko on sam, nawet jeśli liturgii w kościele katedralnym przewodniczy inny biskup.

7. O sposobie przyjmowania Komunii świętej

Przypomina się, że zgodnie z przepisami zawartymi w Ogólnym Wprowadzeniu do Mszału Rzymskiego (nr 160-161) wierni mają prawo przyjąć Komunię świętą zarówno do ust, jak i na rękę, w postawie klęczącej lub stojącej. Nie wolno odmówić udzielenia Komunii świętej wiernemu, który o to prosi w poprawny sposób. Z racji zniesienia wszelkich obostrzeń pandemicznych należy także zaniechać wygłaszania komentarzy przed procesją komuniijną, gdzie udzielana jest Komunia święta do ust, a gdzie na rękę. Porządek przyjmowania Komunii świętej można ewentualnie podać przed rozpoczęciem liturgii.

8. O Mszy św. z udzielaniem I Komunii świętej

W związku z pytaniami kierowanymi do Komisji przypomina się, że Msza święta z udzielaniem I Komunii świętej odbywa się zgodnie ze wszystkimi przepisami liturgicznymi, a także zwyczajem opisanym w Agendzie liturgicznej. W czasie tej Mszy, podobnie jak podczas każdej innej, nie wolno wykonywać żadnej muzyki z repertuaru świeckiego, nawet jeśli opatrzona jest religijnym tekstem, np. do melodii "Hallelujah" L. Cohena.

9. Treść modlitwy „Za Żydów” w liturgii Wielkiego Piątku

Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów dnia 28 marca 2022 roku zatwierdziła nowe brzmienie w języku polskim modlitwy „Za Żydów” w ramach wielkopiątkowej modlitwy powszechnej. Wezwanie brzmi: „Módlmy się za Żydów, do których najpierw Pan Bóg nasz przemówił, aby pomógł im wrastać w miłości Jego Imienia i w wierności Jego przymierzu”. Po nim następuje modlitwa w ciszy, po czym kapłan śpiewa: „Wszechmogący, wieczny Boże, Ty dałeś swoje obietnice Abrahamowi i jego potomstwu; † wysłuchaj łaskawie prośb Twego Kościoła, * aby lud, który jako pierwszy nabyłeś na własność, mógł osiągnąć pełnię odkupienia. Przez Chrystusa, Pana naszego. W. Amen”.

